

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Zarządzenie Nr 101/2012
Wójta Gminy Orchowo
z dnia 31.12.2012 r.**

w sprawie wprowadzenia „Procedury zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Orchowo

Na podstawie art. 68 ust 2 pkt 7 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz art. 33 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) **zarządza się, co następuje:**

§ 1.

Mając na celu zapewnienie adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej wprowadza się „Procedurę zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Orchowo”, zwaną dalej Procedurą, która stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Wykonanie zarządzenia powierza się Sekretarzowi Gminy, kierownikom komórek organizacyjnych Urzędu Gminy oraz kierownikom jednostek organizacyjnych Gminy.

§ 3.

Traci moc Zarządzenie nr 8/2012 z 06.02.2012r. w sprawie wprowadzenia "Procedury zarządzania ryzykiem" w Urzędzie Gminy Orchowo.

§ 4.

Zarządzenie podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 5.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WÓJT
mgr inż. Teodor Pryka

Załącznik
do zarządzenia Nr 101/2012
Wójta Gminy Orchowo
z dnia 31.12.2012 r.

Procedura zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Orchowo

Celem Procedury jest zapewnienie mechanizmów identyfikowania wszystkich ryzyk zagrażających realizacji celów Urzędu Gminy Orchowo w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, określanie skutków i wag tych ryzyk oraz podejmowanie adekwatnych środków zaradczych w celu minimalizacji ryzyka, a także określenie roli oraz zadań kierownictwa i pracowników Urzędu oraz sposobów reakcji na problemy dotyczące zarządzania ryzykiem.

§ 1.

Ilekoć w Procedurze jest mowa o:

- 1) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Gminy Orchowo;
- 2) Wójcie – należy przez to rozumieć Wójta Gminy Orchowo;
- 3) ryzyku – należy przez to rozumieć niepewność związaną ze zdarzeniem lub działaniem, które wpłynie na zdolność Urzędu do realizacji celów jego działalności; może mieć charakter negatywnego zagrożenia lub pozytywnej możliwości;
- 4) analizie ryzyka – należy przez to rozumieć czynności podjęte w celu zrozumienia charakteru zidentyfikowanego ryzyka, na które narażony jest Urząd i zmierza do określenia prawdopodobieństwa jego wystąpienia oraz możliwych jego skutków;
- 5) mechanizmie kontrolnym – należy przez to rozumieć elementy systemu zarządzania, w tym zasady określone przez przepisy prawa wewnętrznego, instrukcje, procedury, polityki oraz środki fizyczne (infrastruktura), których celem jest minimalizacja negatywnych skutków ryzyka dla Urzędu;
- 6) oddziaływaniu ryzyka – należy przez to rozumieć możliwe dla Urzędu wyniki, skutki, takie jak straty, utrata reputacji, obrażenia pracowników, niekorzystne zdarzenia, koszty lub opóźnienia;
- 7) prawdopodobieństwie – należy przez to rozumieć oszacowane prawdopodobieństwo lub możliwość wystąpienia zdarzenia;
- 8) procesie – należy przez to rozumieć uporządkowany logicznie ciąg czynności, działań, decyzji, uzgodnień, których efektem jest powstanie pewnej wartości;
- 9) rejestrze ryzyka – należy przez to rozumieć przedstawione w formie papierowej lub elektronicznej zestawienie wszystkich zidentyfikowanych ryzyk oraz innych istotnych informacji dotyczących danego ryzyka;
- 10) ryzyku operacyjnym – należy przez to rozumieć ryzyko związane z wykonywaniem bieżących zadań Urzędu;
- 11) ryzyku strategicznym – należy przez to rozumieć ryzyko związane z wykonywaniem zadań strategicznych w danym roku;
- 12) ocenie ryzyka – należy przez to rozumieć proces systematycznej oceny

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego przyczyn, skutków i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka;

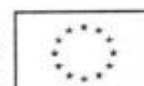
- 13) właściciela ryzyka – należy przez to rozumieć pracownika Urzędu odpowiedzialnego za zarządzanie danym ryzykiem, który ma stosowne kompetencje do podjęcia działań zaradczych w stosunku do obszaru, którym zarządza;
- 14) zarządzaniu ryzykiem – należy przez to rozumieć podjęte w Urzędzie działania mające na celu zmniejszenie ryzyka do poziomu akceptowalnego obejmujące identyfikowanie i ocenę ryzyka oraz reagowanie na nie;
- 15) systemie kontroli zarządczej – należy przez to rozumieć ogół zasad i procedur obejmujących cały Urząd, funkcjonujących na wszystkich poziomach zarządzania, służących zwiększeniu prawdopodobieństwa zrealizowania wyznaczonych celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy poprzez zmniejszenie skutków ryzyka;

§ 2.

1. Procedura zarządzania ryzykiem w Urzędzie ma na celu zidentyfikowanie ryzyka oraz ograniczenie jego negatywnego oddziaływania, co powinno przyczynić się do efektywnego i racjonalnego osiągania celów i realizacji zadań Urzędu.
2. Celem zarządzania ryzykiem w odniesieniu do głównych celów i zadań Urzędu jest:
 - 1) poprawa jakości świadczenia usług,
 - 2) efektywne zarządzanie Urzędem poprzez zapewnienie właściwego ładu organizacyjnego,
 - 3) położenie większego nacisku w procesie zarządzania na sprawy faktycznie istotne,
 - 4) bardziej świadome podejmowanie decyzji, przy uwzględnieniu zidentyfikowanego ryzyka,
 - 5) efektywne wykorzystanie wszystkich zasobów Urzędu,
 - 6) skuteczne zarządzanie projektami,
 - 7) zapewnienie adekwatności mechanizmów kontrolnych do ryzyka,
 - 8) wyeliminowanie nieetycznych zachowań pracowników.

§ 3.

1. Procedura zarządzania ryzykiem ma zastosowanie do wszystkich komórek organizacyjnych Urzędu oraz do wszystkich pracowników zatrudnionych w Urzędzie.
2. Ograniczenie ryzyka osiągane jest poprzez zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych na podstawie wyników monitoringu poziomu ryzyka i jego oceny.
3. Cele i zadania, w stosunku do których dokonuje się czynności określonych w niniejszej Procedurze wynikają z Planu Działalności Gminy oraz Planu Działalności Urzędu.
4. Zmiany dokonane w Planach określonych w ust. 3 powinny skutkować wdrożeniem czynności przewidzianych w niniejszej Procedurze.
5. Plany określone w ust. 3 powstają na zasadach określonych w odrębnym zarządzeniu.



Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

§ 4.

Cele i zadania, w stosunku do których dokonuje się identyfikacji ryzyka są wyznaczone w Planie Działalności Urzędu.

§ 5.

1. Za zarządzanie ryzykiem odpowiada Wójt poprzez:
 - 1) kształtowanie i wdrażanie procedury zarządzania ryzykiem,
 - 2) ostateczne zatwierdzenie celów i zadań priorytetowych,
 - 3) monitorowanie skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - 4) wyznaczanie właścicieli ryzyka.
2. Identyfikacji, oceny i dokumentowania ryzyka dokonuje Zespół ds. Zarządzania Ryzykiem, w którego skład wchodzi: Wójt, Zastępca Wójta, Sekretarz Gminy oraz Skarbnik Gminy.
3. Identyfikacja ryzyka odbywa się na spotkaniu członków Zespołu z osobami wskazanymi w Planie Działalności Urzędu jako osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów. Zespół ponadto odpowiedzialny jest za:
 - ocenę istotności ryzyka z uwzględnieniem prawdopodobieństwa i potencjalnych skutków ryzyka;
 - wyznaczenie akceptowalnego poziomu ryzyka, jaki można przyjąć, z uwzględnieniem sytuacji Urzędu oraz kosztów ograniczenia danego ryzyka;
 - monitoring poziomu ryzyka, w tym funkcjonowanie mechanizmów kontrolnych pod kątem ich adekwatności, skuteczności i efektywności;
 - projektowanie działań zaradczych w zakresie obszarów działalności w których zidentyfikowano ryzyko nieakceptowalne;
 - rejestrowanie zgłaszanych przez pracowników Urzędu odstępstw od obowiązujących zasad i procedur oraz analizę ich przyczyn.
4. Wójt może przypisać odpowiedzialność za zarządzanie kluczowym ryzykiem właściwym merytorycznie pracownikom.
5. Dokumentowanie ryzyk odbywa się poprzez sporządzenie ich wykazu na wzorze stanowiącym załącznik do Procedury.

§ 6.

Za koordynację działań związanych z zarządzaniem ryzykiem w Urzędzie oraz za organizację pracy Zespołu ds. Zarządzania Ryzykiem odpowiada Sekretarz Gminy.

§ 7.

1. Spotkania, o których mowa w § 5 ust. 3 odbywają się przy zastosowaniu metody „burzy mózgów”.
2. Spotkania muszą być odpowiednio zorganizowane w celu zapewnienia systematycznej identyfikacji ryzyka:
 - 1) ryzyko rozpatruje się w kategoriach:

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- polityczne – związane z brakiem możliwości świadczenia usług zgodnie z wymaganiami władz centralnych lub samorządowych;
- ekonomiczne – mające wpływ na zdolność organizacji do realizacji zobowiązań finansowych; ryzyko to obejmuje czynniki takie jak wewnętrzne naciski budżetowe, brak wykupionej polisy ubezpieczeniowej oraz zmiany ogólnej sytuacji gospodarczej;
- społeczne – dotyczące skutków zmian tendencji demograficznych i zmian społeczno – gospodarczych oraz odnoszących się do miejsca zamieszkania;
- technologiczne – związane ze zdolnością organizacji do nadążania za tempem / skalą zmian technologicznych lub możliwością wykorzystania odpowiednich technologii, by sprostać zmianom popytu; ryzyko to może obejmować oddziaływania wewnętrznych niepowodzeń technologicznych na zdolność organizacji do realizowania jej celów;
- legislacyjne – związane z bieżącymi lub możliwymi zmianami w ustawodawstwie krajowym lub międzynarodowym;
- prawne – dotyczące ewentualnego naruszenia przepisów prawa;
- finansowe – związane z planowaniem finansowym i kontrolą;
- zawodowe – związane z charakterem konkretnego zawodu, np. usługi społeczne związane z pomocą społeczną dla młodych osób;
- fizyczne – dotyczące pożaru, bezpieczeństwa, zapobiegania wypadkom oraz kwestii ochrony zdrowia i bezpieczeństwa osób, np. zagrożenia dla budynków, pojazdów, zakładów lub sprzętu itd.
- umowne – związane z brakiem realizacji usług lub dostarczenia produktów przez dostawców wg uzgodnionej ceny i specyfikacji;
- środowiskowe – związane z zagrożeniem wypadkami w pracy, koniecznością spełniania wymagań bezpieczeństwa higieny i pracy, zagrożeniem pożarowym oraz dotyczącym hałasu lub energooszczędności bieżącej działalności usługowej;

§ 8.

1. Analiza ryzyka obejmuje następujące etapy:
 - 1) identyfikację ryzyka, na zasadach określonych w § poprzednich,
 - 2) ocenę istniejących środków wykorzystywanych do utrzymania ryzyka pod kontrolą,
 - 3) ocenę i hierarchizację ryzyka wg oddziaływania i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka,
 - 4) zdefiniowanie działań wymaganych do postępowania z ryzykiem nie akceptowalnym,
 - 5) wskazanie pracowników Urzędu, odpowiedzialnych za podjęcie działań zaradczych oraz ustalenie terminu do którego działania muszą zostać podjęte,
 - 6) monitorowanie i składanie raportów dotyczących postępowań.
2. W ramach analizy ryzyka oceniana jest istotność ryzyka, które ma wpływ na funkcjonowanie Urzędu jako całości i osiągnięcia wytyczonych celów.
3. Przy ocenie skutków należy wziąć pod uwagę zarówno skutki finansowe jak i niefinansowe np.: utratę reputacji, konsekwencje prawne, utrata szansy, opóźnienie w realizacji, obniżenie jakości pracy i inne.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Wyniki uzyskane z analizy ryzyka podlegają dalszej analizie pod kątem możliwości ograniczenia ryzyka.
5. Wyniki analizy ryzyka zapisywane są na wykazie, którego wzór stanowi załącznik do Procedury.

§ 9.

Wyniki identyfikacji i analizy ryzyka zatwierdza Zespół ds. Zarządzania Ryzykiem.

§ 10.

1. W stosunku do każdego czynnika ryzyka, które wywołuje ryzyko nieakceptowane, planowane są i wdrażane działania zaradcze.
2. W Urzędzie stosuje się następujące sposoby postępowania z ryzykiem:
 - 1) tolerowanie ryzyka – w przypadku, gdy istnieją obiektywne okoliczności w przeciwdziałaniu ryzyku, a także, gdy koszty podjętych działań mogą przekroczyć przewidywane korzyści,
 - 2) transfer ryzyka – przeniesienie ryzyka na inną organizację np. ubezpieczyciela,
 - 3) przeciwdziałanie – ustalenie mechanizmów kontrolnych lub wzmocnienie istniejących mechanizmów kontrolnych ograniczających ryzyko do poziomu akceptowalnego,
 - 4) wycofanie się – zaniechanie działań rodzących zbyt duże ryzyko.

§ 11.

1. Przed przystąpieniem do działań mających na celu ograniczenie ryzyka należy rozważyć:
 - 1) jakie działania są konieczne do podjęcia,
 - 2) jaki poziom ryzyka chcemy osiągnąć po podjęciu działań zaradczych,
 - 3) jakie mechanizmy kontrolne trzeba wdrożyć,
 - 4) jakie będą koszty wprowadzenia mechanizmów kontrolnych,
 - 5) czy wdrożenie ustalonych mechanizmów kontrolnych jest możliwe.
2. Na bieżąco muszą być podejmowane działania zaradcze w odniesieniu do ryzyk wynikających z odstępstw od obowiązujących w Urzędzie procedur.

§ 13.

1. W Urzędzie proces monitorowania ryzyka jest procesem ciągłym.
2. Kierownictwo Urzędu wspiera działania pracowników przyjmujących odpowiedzialność za ryzyko.
3. Formalne dokumentowanie monitorowania zarządzania ryzykiem w Urzędzie odbywa się poprzez aktualizacje rejestru ryzyka, którego wzór stanowi załącznik do Procedury i powinno odbywać się co najmniej raz na rok.

§ 14.

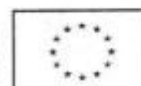
Wszyscy pracownicy Urzędu zobowiązani są do przestrzegania niniejszej Procedury.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

§ 15.

Niniejsza Procedura znajduje odpowiednie zastosowanie w jednostkach organizacyjnych Gminy.

WÓJT
mgr inż. Teodor Pryka



Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Załącznik do Procedury

REJESTR RYZKA

L p.	Cel ¹	Ryzyko	Kategoria ²	Oddziaływanie/Istotność ³	Prawdopodobieństwo ⁴	Ilość n 4 i 5	Reakcja ⁵	Właściciel i termin realizacji
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								

Reakcja:

Jeżeli wynik mniejszy niż 9 lub równy to akceptowalne
Jeżeli wynik większy niż 9 z to nieakceptowalne

- 1 Określony w Planie Działalności Gminy.
- 2 § 7 Procedury.
- 3 Bardzo małe =1, małe =2, średnie =3, wysokie =4, bardzo wysokie =5.
- 4 Jw.
- 5 § 10 Procedury wraz z krótkim opisem ewentualnych działań.

WÓJT
mgr inż. Teodor Pryka